

Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston EAPN-Finin yleiskokous SATA-komitealle:

Yksinhuoltajaperheitä ei saa unohtaa sosiaaliturvauudistuksessa

Sosiaaliturvan uudistamista valmisteleavan SATA-komitean työ on edennyt loppumetreille. Laaja työ on tarkoitus saada valmiiksi vuodenvaihteeseen mennessä.

SATA-komitea jätti tammikuussa 2009 esityksensä sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen keskeisistä linjauksista. Lapsiperheiden osalta komitean linjauksiin sisältyi lapsilisien, vähimmäisvanhempainpäivärahojen ja kotihoidon tuen sitominen indeksiin. Linjauksiin sisältyi vanhempainpäivärahojen korvaustason nostaminen, kotihoidon tuen tason nostaminen siihen saakka kunnes lapsi täyttää 1,5 vuotta ja kotihoidontuen sisarkorotuksen nostaminen sekä lapsilisän ulottaminen 17-vuotiaisiin lapsiin. SATA-komitea nostaisi myös osittaisen hoitorahan tasoa sekä parantaisi opiskelun ja perheen yhteensovittamista.

EAPN-Fin pitää tärkeänä, että SATA-komitean tammikuussa 2009 antamat linjaukset lapsiperheiden sosiaaliturvan kehittämistä sisältyvät myös komitean lopullisiin esityksiin.

EAPN-Fin esittää SATA-komitealle, että komitean lopullisiin esityksiin sisällytetään myös kohdennettuja toimenpiteitä yksinhuoltajaperheiden sosiaaliturvan parantamiseksi, esimerkiksi lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen nostaminen ja yksinhuoltajavähennyksen sisällyttäminen kunnallisveroon. Lisäksi EAPN-Fin esittää, että lapsilisä muutetaan etuoikeutetuksi tuloksi, jota ei oteta tulona huomioon toimeentulotukea myönnettäessä, ainakin sellaisissa tilanteissa, joissa perhe saa pitkäaikaisesti toimeentulotukea.

Yksinhuoltajien tulokehitys on ollut viime vuosina heikkoa ja yksinhuoltajaperheiden köyhyysriski on erityisen suuri. Pienituloisiin kotitalouksiin kuului yksinhuoltajaperheiden lapsista 32,3 % vuonna 2007, kahden huoltajan perheiden lapsista 9,8 %. Vuoden 2007 aikana yksinhuoltajaperheistä sai toimeentulotukea 23,3 %, kun kahden huoltajan perheistä toimeentulotukea sai 4,3 %.

Yhden vanhemman perheistä 31,7 % sai asumistukea. EAPN-Finin mukaan asumistuen tuloarvoja korottamalla voitaisiin tehokkaasti tukea kaikkein pienituloisimpia perheitä. Lasten painoarvoa asumistuen määräytymisperusteena on vahvistettava.

Pienituloisiin lapsiperheisiin kuului 150 800 lasta vuonna 2007. Tilastokeskuksen tulonjakotilaston mukaan vuonna 2007 lapsiköyhyysaste (pienituloisuusaste) oli 13,8 %, kun se vuonna 1995 oli vain 4,7 %. Tulonjaossa lapsiperheistä heikoimmin ovat pärjänneet yksinhuoltajaperheet, pienten lasten perheet ja monilapsiset perheet. Perhepoliittiset verovähennykset poistettiin vuonna 1994, mikä

kiristi muun muassa yksinhuoltajien verotusta. Lapsilisiin ja kotihoidon tukeen tehtiin tuntuvia leikkauksia 1990-luvun puolivälissä. Lapsilisät ja kotihoidon tuki rapautuvat inflaation seurauksena, koska etuuksia ei vielä ole sidottu indeksiin.

Lapsiperheiden köyhyyden taustalla on vanhempien työttömyyttä, osa-aika- ja pätkätyöllisyyttä, työmarkkinoilta syrjäytymistä ja pienipalkkaisuutta. Yhteiskunnan osallistuminen lapsista aiheutuvien kustannusten kattamiseen on ohentunut. Vastuu on siirtynyt aiempaa suuremmassa määrin perheille itselleen.

EAPN-Fin korostaa, että lapsiperheiden köyhyys on merkittävä riskitekijä lasten ja nuorten kehitykselle ja hyvinvoinnille. Lapsiperheiden köyhyyden vähentäminen on tärkeää myös terveyserojen kaventamisessa, sillä sosioekonomiset tekijät selittävät suuressa määrin terveyseroja Suomessa. Lapsiperheköyhyys on merkittävä uhka vanhempien jaksamiselle ja vanhemmuuden voimavaroille. Vanhemmuus ja vanhemmuuden voimavarat eivät ole muuttumaton tila, vaan perheen olosuhteet, kuten taloudellisten voimavarojen niukkuus, vaikuttavat vanhempien toimintaan ja jaksamiseen vanhempina.

EAPN-Fin muistuttaa, että oikeudellisesti velvoittavassa ja tänä vuonna 20 vuotta täyttävässä YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksessa turvataan lapsen oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon.

Lisätietoja:

Esa Iivonen, Lasten ja lapsiperheiden kokeman köyhyyden työryhmän puheenjohtaja, EAPN-Fin puh. 075 324 5581, 040 757 9950